

MAXENTIIUS, AQUILEIENSIS, PATRIARCHA. — NOTITIA HISTORICA.

in persecutionis tepuisse fervorem, locum tantorum martyrum esse servandum, quod oportuit honorificentia una eundi sanctis Domini sacerdotibus et sacerdotibus reverentissime satis aggeratur, et incomparabilem thesaurum, quem diu sibi et posteris profulerunt servavit, omnibus patenter eadem sacrosissima die ministravit, qua beatus Dionysius cum sanctis suis triumphans agonem explevit, et coronam victorie accipere de manu Domini meruit, atque teste Jesu Domini pretiosus sidereum senatam possedit, ipsaque locum eminentis mausolei edificatone signavit. Sanctorum quoque corporibus digna renovatione sepulitis, eorum vestimenta, tunica vide Reu, emicium, et caligae Dionysii pretiosae, et casula sancti Rustici, archiepiscopi, et alique dalmatica beati Eleutherii archidiaconi, exceptis portofinitis que pro reliquiis electorum Domini, a fidelium devotione sumpte sunt, usque hodie eodem cultu reverentia conservantur, quorum meritis et precibus eadem venerabilis femina, in nomine sanctae Trinitatis ex aqua et Spiritu sancto renata, comedi, que habere potuit, Dominus Jesu Christo Salvatore nostro, atque ipsis martyribus tradidit, et sacras exornas apud eorum corpora, quando supervixerat, celebrans, in bona confessione ac conversatione, ad Christi et sanctorum martyrum gloriam, ipsis intercedentibus integrare promeruit.

CAPUT XXXII.

Processu vero temporis, multiplicata fidelium multitudine, Christiani et beati Dionysii parrochias devotissimae beneficentiae super pretiosorum martyrum corpora, magno sumptu, cultore, et hinc constructurunt, ubi quotidie, operante Domino nostro Jesu Christo, merita eorum virtutum probantur.

monstravit frequentia. Quorum miraculorum insignia, non solum sermo non praevaleret enarrare, verum nec ipsis queunt humanis mentibus comprehendi. Unde nec dignitas honoris et magnificentiae eorum nominis cogitari potest augeri. Experitur tamen similitudo quibuscumque anxietatibus afflicti, in eodem loco, et ubicunque Domini elementum per coronidem martyrum merito invocantes, quantum Deo ab illis conveniat honorari, quorum interventu recipi cecitas visum, debitas gressum, et obstaculo acriunt Janae recipere merentur auditum? Sed hec illud silendum est, quod innumerosum spirituum resurrectione vexati, dum ad memoratorum Christi locum tumulos examinantis virtute divina duentur, sanctorum ipsorum coguntur imperio, quo quisque martyrum sui potius loco, designatis humiliter dicere. Quorum memoranda et gloriosissima passio e regione urbis Parisorum in colle qui antea mons Mercurii quoniam inibi idola ipsius principiter celebratur a Gallis, nunc vero mons Martium vocatur, sanctorum Domini gratia, qui ibidem effundit martyrum perpestrant, celebrata est in idus Octobris, anno ab incarnatione Domini nostri Jesu Christi nonagesimo sexto, a passione autem sexagesimo quarto, aetatis vero beatisima Dionysii venerabilis nonagesimo, imperii quoque Domitiani imperatoris Caesaris decimo sexto ingruente. Quem inter divina, ut et Neronea, eius hereditio fuerat, post necem apostolorum, sine ulla est procastinatione secuta, qua percussus, vitam cum tyrannide principis miserabiliter, ut par erat, amiserat, regnante Domino nostro Jesu Christo, cui est honor et gloria, virtus et imperium cum Patre in unitate Spiritus salutaris tertio, et nunc et per omnia saecula seculorum Amen.

ANNO DOMINI DCCCXL.

MAXENTIIUS

AQUILEIENSIS PATRIARCHA.

NOTITIA HISTORICA IN MAXENTIO.

(Ughelli, Italia sacra, to IV, p. 58.)

Maxentius, Urbani successor, subscripsit donationem Petri, episcopi Veronensis, anno 813, (p. diei 24 Junii, Erulum Mantuanum episcopum, suffraganeum suum consecravit an. 825. De quo Dandulus in *Ughelli*: Maxentius patriarcha Aquileiensis, barbari regis fuit favore, Gradensem Ecclesiam et suffraganeos Istriae, Urbanae civitatis, nec a Gregorio papa admonitus desistere voluit, imo repetito saeculari subsidio, antedictos episcopos ad sibi reverentiam et subjectionem metropolitanam debitam exhibendam in totum coegit. Candidus verone sic narrat: Urbano successit Maxentius, ad cuius

substitutionem, durante Lothario, Eugenius II pontifex concilium Mantuae statuit, in quo Gradensis (insula) Aquileiensi Ecclesiae adjudicata est. Venenoo, qui falso patriarchatus nomine utebatur, deposito. Hic ex templi ruderibus, prisci patris Beni dei, monasterium Sancti Benedicti monachis Belinense Aquileiae extruxit. Quod demum, ob aeris inclementiam prorsus destitutum, Gregorius XI, pontifex, cenobio Utilitatis divorum Gervasii et Profasii ejusdem ordinis annexit, praeterea redditusque pari jure concedens, cuius quidam privilegium postea Urbanus et Bonifacius latissime comprobantur: Urbanus et Bonifacius

(a) Vel potius 814.

eorum qui republicæ administrationem invaserant, omnia ut plerique alia inversa sint, sibi ipsis magnam eorum partem impietate solita vindicantibus: reliquum vero, perinde ac neglectum, canonicorum Aquileiensium collegium sibi Nicolai V pontificis collatione asciverit; sic fere raptores publici, dum propriis nimitum invigilant, communita parvifacien-

tes evertunt. Cum autem in patriarchatu annis 15 vixisset, in civitate Austriae moritur. Hæc ille de Maxentio. De obitu Maxentii non constat quo anno ille migraverit. Oporet tamen illum excessisse post concilium Mantuanum, habitum ex auctoritate Eugenii papa II, anno 826.

## MAXENTII

### EPISTOLA AD CAROLUM MAGNUM IMPERATOREM

#### DE SIGNIFICATU RITUM BAPTISMI.

(Pez, Thes. Anecd.)

Pfissimo ac Christianissimo, gloriosoque principi, a Deo coronato et conservato, pacifico, victori ac triumphatori serenissimo, et perpetuo Augusto, domno Carolo Magno imperatori, atque Romanum gubernanti imperio, Maxentius, exiguus servorum Domini servus, sanctæ catholicæ Aquileiensis Ecclesiæ humilis episcopus, in Domino æternam salutem.

I. Magnas igitur Domino nostro gratias agimus, quia hæc sanctam Ecclesiam, seu mentillum fatululum vestram, ad vestræ celsitudinis memoriam dignati estis reducere. Quia, cum sim minimus omnium decessorum meorum, vestra tamen benigna clementia non est indignata familiari colloquio admonendum per sacras syllabas de singulis quibusque necessitatibus sanctæ Dei Ecclesiæ studiosius perquirendo adhortari. De eo vero quod nos optine, qualiter nos et suffraganei nostri doceamus et instruamus sacerdotes Domini et populum a Deo nobis commissum, de baptismatis sacramentis, juxta tarditatis nostræ intelligentiam, quidquid, Domino opitulante, sentire valemus, ad notitiam excellentiæ vestræ perducere festinamus.

II. Illud etiam quod circa baptizandos sancta Ecclesia uniformiter agit non solum contemplamur intuitu. Cum sive parvuli, sive juvenes ad regenerationis veniunt sacramentum, non prius fontem vitæ adeunt quam catechumeni efficiantur. Catechumeni etenim instructi dicuntur, sive subjacentes castigationi, et liberum ad Christum habentes arbitrium: quia principium sanctitatis est Dominum Christum Dei Filium confiteri, secundum quod scriptum est: *Corde creditur ad justitiam, opere autem confessio fit ad salutem.* Confitentium etenim locus est, qui ad Dei gratiam festinantes aliquid amplius, quam fuerunt, esse desiderant. Qui ideo competentes dicuntur, id est, poscentes Dei gratiam; ut, priusquam accipiant baptismum, serviant Domino per fidem; et post acceptam fidem Dei dona non perdant, aut iritam faciant gratiam ejus, cui servire voluerunt. Talis autem propterea catechumenis in ministerio datur, ut nos simus sicut Dominus in Evangelio dixit: *vos estis sal terræ, id est, condimentum sapientiæ*; et

sicut in eadem actione dicit *Accipe saltem sapientie propitius tibi in vitam æternam*; quia quod per sacerdotum ministeria agitur, a Domino sanctificatur, et fit accipientibus perfecta medicina, permanens in visceribus eorum. Deinde exorcizantur et exsufflantur, ut spiritus ab eis immundus abiciatur. Non enim creatura Dei in infantibus exorcizatur aut exsufflatur, sed ille sub quo sunt omnes qui cum peccato nascuntur; ut tunc vere appareat, secundum quod scriptum est, quod princeps hujus mundi mittatur foras, et quemodo prius alligetur fortis, et deinceps vasa ejus diripiantur in possessione translata victoris. Scrutinium namque est inquisitio vel investigatio, quia opera diaboli et ejus potes, que primum hominem in paradiso per pravam suggestionem mandato Dei separaverant, et vas illud ex limo terra formatum et animatum veneno suæ malitiæ infecerant, per ora sacerdotum et manus impositionem scrutinium atque purgatum, et ejectionem inde spiritum imundum, ex omni parte signatum oleo sanctificato, ad benedictionis gratiam revocatum, et vas fiat Domini, et templum efficiatur Spiritus sancti, sicut dicit Apostolus: *Erit vas in honore sanctificatum, et utile Domino ad omne opus bonum paratum.*

III. Abrenuntiare vero est respuere atque renuere, id est, gentilitatis errore et simulacrorum cultura derelicta, colere Deum Patrem omnipotentem, et Jesum Christum Filium ejus, et Spiritum sanctum, exspolians se veterem hominem cum actibus suis, ut ait Apostolus, *et induitur novum, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis.* Post hæc vero ingressi fontem baptismatis, sub trina immersione baptizati in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti; deinde translati ad gremium matris Ecclesiæ per lavacrum regenerationis, adoptionis filii effecti, scripti in libro vitæ Christi Domini nostri, a cujus sancto nomine *chrisma* nomen accepit, peruncti etiam hujus sacræ unctionis *chrisma* salutis, id est, sancti Spiritus largissima infusione in Christo Jesu, Domino nostro in vitam æternam, regenerati quoque Jesum ducem sequentes, et loti in sanguine Agni, albis induti, id est, nuptiales vestes ad men-